

МЪЛЧАНИЕ

Неиздаденъ разказъ отъ Полъ Бурже
(отъ френската академия).

Случаятъ ме отведе въ Клермонъ Феранъ, родния ми градъ, когато другаря ми отъ ученическа скамейка Люсиенъ бѣ току-шо починалъ. Въпрѣки дългата раздѣла, пазѣхъ добъръ споменъ отъ съвмѣстно изживѣното ни детство и отидохъ на погребението. Човѣкъ погребва донѣкѫде самъ себе си, кога следва ковчега на младежкия си другаръ. Потъналъ въ тѣга и самъ между всички тия хора, почувствувахъ облекчение, когато зърнахъ познатото лице — Жакъ, другаръ отъ лицея, полковникъ отъ запаса на армията. Въ училище Жакъ и Люсиенъ бѣха нераздѣлни. Обаче, веднажъ Люсиенъ ми бѣ казалъ: не ми говори за Жакъ, той ме наскърбя тежко, азъ не го познавамъ вече. Животът ми приучи да не запитвамъ никога хората върху лични недоразумѣния. Жакъ и азъ последвахме ковчега и изпратихме другаря си до вѣчното му жилище. Бѣхъ поразенъ отъ дѣлбоката скрѣб и обилни сълзи на неговата вдовица. Следъ това отидохме да си покапнемъ съ Жакъ и той ми довѣри следната чудна, но истинска приказка.

„Нѣма никога да прости на тази жена — каза той. — Азъ обичахъ много Люсиена, тя предизвика нашето недоразумѣние. Като бѣхме деца, Люсиенъ спаси живота ми, когато щѣхъ да се удавя. Огът тогава се приобщихме, станахме като братя. Само по вѣзгледитѣ си върху жената вѣобще бѣхме на различни мнения. Люсиенъ се ожени наскоро за Анжелика. Когато гледашъ тази плачлива стара жена не можешъ да си представишъ каква бѣ та преди 25 години. Тази млада жена красеше строгото жилище на младия адвокатъ. Тя имаше тѣнки черти, плавни движения, голѣми свѣтлотеменужни очи и даваше впечатление за такава нѣжностъ, че неволно зовѣше за подкрепа. Именно тая детска грация привличаше невинния и сантименталенъ Люсиенъ. лично взѣ бѣхъ по-недовѣрчивъ. При първа среща още, порази ме нѣщо странно. У нея имаше два различни погледа: единиятъ наивенъ — детски, съ който тя милваше лицето на съпруга си, другиятъ — твърдъ и оствъръ, съ който понѣкога поглеждаше мене. Гласътъ ѝ бѣше също различенъ: единиятъ — гальовенъ, другиятъ сухъ, металически. Но тия бѣгли отенъци не показваша ли нервънъ temperamentъ? Тѣй навѣрно мислѣше Люсиенъ, но азъ си дадохъ отчетъ, че Анжелика имаше способностъ да се приструва. Младата двойка бѣщастила, но презъ февруари Анжелика боледува отъ инфлуенца и по съвета на лѣкаря, отложиша за нѣколко седмици на югъ. По чудно съвпадение, семейни задълженія ми наложиха да ида въ Тулонъ, който отстои на 18 километра отъ лѣтовището на Анжелика. Люсиенъ пожела непременно да я посетя и му донеса устно много здраве.

Щомъ стигнахъ въ Тулонъ, наехъ автомобилъ и къмъ б и пол. ч. вечерта се явихъ въ хотела на Анжелика. Обясниха ми, че тя е въ близката горичка на разходка и безъ да губя време, поехъ пешкомъ пътя къмъ гората. Въздухътъ бѣ упоително свежъ, азъ се възхищавахъ отъ красива природа и почти забравихъ своята мисия, когато слуха ми долови шепотъ. Познахъ гласа на Анжелика; но кому говорѣше тя съ развѣлнуванъ гласъ? Спрѣхъ се и видѣхъ съ очите

си, какъ тя притегли къмъ себе си единъ мѫжъ, младия сѫдия, когото бѣхъ видѣлъ въ салона й. Бѣхъ потресенъ. Влюблена двойка мина почти до мене, той не ме забеляза дори, но ти... Въ тихия вечеренъ часъ бѣлѣська на очите и прониза моите. Разбрахъ, че тя ме позна. Разбрахъ този путь съ не-оспоримо доказателство силата на волята ѝ: тя не издаде гласъ, не промълви, не направи дори никакво движение. Тя само мина. Излишно е да ти кажа, че следъ четвъртъ часъ се върнахъ въ Тулонъ, безъ да опитамъ вече да я видя".

— Каква душевна борба — забелязахъ азъ. — Защото замълчиши ли, все едно че ти самъ ставашъ съучастникъ въ измѣната, а да говоришъ...

— Да говоришъ, когато си дѣлбоко убеденъ, че той е страстно влюбенъ въ жена си? Не, това би било ужасно. Азъ самъ се измѣчихъ тежко, но не можахъ да му нанеса смѣртъ ударъ, като му открия истината. Азъ казахъ само, че потърсихъ жена му, но не успѣхъ да я видя.

*

Проче, азъ станахъ съучастникъ. Но очаквахъ съ голѣма тревога връщането на Анжелика. Съ каква радостъ ми съобщи тази щестлива вѣсть честниятъ, добриятъ Люсиенъ. „Знаешъ ли, ми повѣри той, Анжелика ми пише, че иска веднага да си дойде, не може повече да живѣе безъ мене; нѣмамъ сила да я заставя да продължи пребиваването си. Нали знаешъ кога човѣкъ е любимъ, неволно става egoистъ".

Предъ мѫжа си, съ най-спокойнъ тонъ Анжелика ми рече: „Люсиенъ ми каза, че сте идвали да ме видите, кога бѣхте Тулонъ, но не ми оставихте ни едно писмо, ни картичка и не едохте повторно".

Смѣя ме нѣната смѣлостъ. Последуващите дни тя се дѣржеше тѣй спокойно и непринудено съ мене, че почнахъ сериозно да се питамъ, дали не съмъ се припозналъ. Въ пършено...

Плѣвенско окрѣжно трудово бюро.

Обявление № 6387

Обявява се на интересуващи, че на 27 юли н. г. отъ 8 часа въ канцелариите на Троянското и Тетевенското окрѣжни управление и въ Плѣвенското окрѣжно управление ще се произведе търгъ по отдѣлно за всѣки пунктъ по доброволно спазаряване за доставката на хранителни припаси за храна на трудовацитѣ отъ бюрото, както следва:

Наименование на припасите	Плѣвенъ кгр.	Тетевенъ кгр.	Троянъ кгр.	Всичко кгр.	Прибл. лева
Захаръ на пѣсъкъ	1000	2000	2000	5000	125,000
Лимонова кислota	20	60	60	140	12,000
Масъ свинска	—	1000	1000	2000	70,000
Масло слѣнчоглед.	—	500	—	500	10,000
Оризъ	200	700	700	1600	27,000
Оцетъ	200	250	—	450	3,600
Червенъ пиперъ	50	60	150	260	5,000
Сливи сушени	200	1500	1500	3200	25,000
Соль каменна	—	300	300	600	2,500
Соль морска	—	400	—	400	1,600
Фасуль сухъ	—	2500	—	2500	13,000
Сирене узрѣло	500	1000	1000	2500	50,000

Доставката десетъ дена отъ деня на съобщението за възлагане търга франко: за Плѣвенъ склада на бюрото Плѣвенъ, за Троянъ склада на групата въ с. Бѣли Осъмъ, за Тетевенъ склада на групата с. Рибарица.

Залогъ 5%, който при сключване договора се допълва до 10%. Търгъ ще продължава до получаване износна за съкровището цена. Поечните условия и описанията могатъ да се видятъ всѣки присѫтственъ день въ канцелариите на бюрото, а въ деня на търга въ данъчните управление. Разноски за гербъ, публикация, анализа и др. сѫ за съмѣка на доставчика.

гр. Плѣвенъ, 16 юли 1931 год. ОТЪ ДОМАКИНСТВОТО.

Кооперативна печатница „Изгрѣвъ“ — Плѣвенъ № 144.

витѣ дни на пролѣтната бѣхъ дошълъ да видя Люсиенъ, но заварихъ Анжелика сама. „Елате при мене въ градината, Жакъ, искамъ да ви покажа първите цѣлѣ“. Последвахъ я. Предугадихъ, че настана часъ за обяснение и че тя сама желаеше това. Направихме нѣколко стълки и изведенѣ тя каза:

— Жакъ, трѣба да ви благодаря, че постѣпихте съ мене като благороденъ човѣкъ. Една ваша дума би ме погубила. Но тая дума вие не можахте да произнесете. Искамъ да ви кажа още, любовната връзка, на която вие бихъ неволно свидѣтель, е разкъсана. Вашето мѣлчание допринесе много за това. Благородството на характера ви се очерта предъ взора ми въ моментъ на разочарование отъ единъ човѣкъ, за когото, уви азъ самъ само минутъ капризъ.

— Ако това е вѣрно, — отговорихъ — не ще ме терзае повече моето мѣлчание и съвестта ми ще биде най-сетне спокойна.

Тя хвана рѣжата ми, стисна я и обвзеца отъ вълнение каза:

— Зная, че обичате приятеля си, но вие предпочитахте мене. Ето защо вие победихте сърцето ми. — И сериозно, съсрѣдоточено Анжелика промълви: — Жакъ, вие ме любите, любя ви и азъ...

Тя се приближи до мене, лицето ѝ бѣ съвсемъ близо до моето, въ очите ѝ имаше пламъ и тя почти изглеждаше въ тая минута хубава. Предъ мене бѣ другата жена; нѣната тайнственостъ бѣ събудила въ мене подозрение още при първата среща.

— Госпожо, вие се лъжете — казахъ ѝ азъ.

— Тя подигна глава и ме погледна съ сълзи на очи. Свѣнъ ли бѣ това, ядъ, или страдане за искренъ и внезапно разбитъ поривъ?

На следния денъ видѣхъ Люсиенъ ужасно развѣлнуванъ, съ разстроено лице и свити къмрани:

— Злосторнико, ти си извѣршилъ предстѣпление, ти си се призналъ въ любовъ на жена ми, ти си я цѣлувалъ, тя се видѣла принудена да те изпѣди. Между насъ всичко е свѣрсъмъ се припозналъ.

Следните дни тя се възстанови.

Следните дни тя се възстанови.